

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 118
van **ORTWIN DEPOORTERE**
datum: 30 november 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

CO-vergiftiging - Preventie

CO-intoxicaties hebben vorig jaar het leven gekost aan 16 mensen. Dat stelt het jaarverslag van het Antigifcentrum. Volgens de voorlopige cijfers voor 2017 waren er 340 ongevallen, met 811 slachtoffers, onder wie 16 dodelijke. Het aantal CO-intoxicaties daalt al jaren door meer preventie en een grotere veiligheid van verwarmingstoestellen. De meeste ongevallen gebeuren thuis, met name in de bad- of woonkamer. Zes op de tien vergiftigingen zijn het gevolg van een probleem met een toestel zoals een boiler, gaskachel of oven.

1. Hoeveel ongevallen door CO-intoxicatie zijn geregistreerd de voorbije jaren? Wat is de evolutie?
2. Wat waren de voornaamste oorzaken van CO-vergiftiging de voorbije jaren?
3. Welke maatregelen heeft de regering genomen de voorbije jaren voor de preventie van CO-vergiftiging en welke maatregelen kan zij bijkomend nog nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 118 van 30 november 2018

van **ORTWIN DEPOORTERE**

1. Het registreren van koolstofmonoxidevergiftigingen is een taak van het Antigifcentrum. Sinds 1995 maakt het Antigifcentrum een jaarlijks overzicht van de hospitalisatie - en sterftegevallen door CO-vergiftigingen, in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid. Op de website van het Antigifcentrum staat een rapport met een overzicht van de koolstofmonoxidevergiftigingen, geregistreerd in 2017. In 2017 werden 340 ongevallen geregistreerd waarbij 811 slachtoffers vielen. Er waren 13 dodelijke ongevallen waarbij 16 slachtoffers omkwamen. In vergelijking met 2016 zijn er 17% minder ongevallen en is het aantal slachtoffers gedaald met 17%. Het aantal overlijdens is gedaald van 21 naar 16 (-24%). Het aantal sterfgevallen blijft sinds het eerste registratiejaar (1995) in dalende lijn gaan. Meer informatie met betrekking tot de cijfers vind je terug in het rapport van het Antigifcentrum.
2. Naast de registratie van de CO-intoxicaties, brengt het Antigifcentrum ook de evolutie van de oorzaken in beeld.

Het Antigifcentrum vat de vermoedelijke oorzaken als volgt samen:

Vermoedelijke oorzaak	N-ongevallen (%)	N-slachtoffers (%)
Verbrandingstoestel in huis	196 (58)	488 (60)
Brand	91 (27)	197 (22)
Uitlaatgassen	29 (9)	102 (13)
onbekend	21 (6)	36 (4)
andere ¹	3 (1)	6 (1)
totaal	340 (100)	811 (100)

Individuele toestellen voor de productie van warmte of warm water zijn verantwoordelijk voor minstens 196 (58%) van de ongevallen binnenshuis.

Toestellen voor de productie van warm water alleen zijn verantwoordelijk voor 27,6% van deze ongevallen. Meestal gaat het dan om badgeisers (33). Het aantal ongevallen veroorzaakt door toestellen voor de productie van warm water is wel spectaculair gedaald sinds het begin van de registratie. Van 2014 tot 2016 is er eerder een stagnatie. De sterke daling in 2017 zal nog moeten bevestigd worden in de komende registratiejaren. Zoals geldt voor het uitroeien van elke epidemie, zijn de laatste gevallen het moeilijkst uit te roeien. Premies voor het vervangen van oude, gevaarlijke toestellen kunnen dit proces versnellen.

¹ Andere: 3 ongevallen met waterpijp

Verwarmingsketels voor centrale verwarming (CV) zijn verantwoordelijk voor 41 (21%) van de ongevallen.

29 ongevallen worden veroorzaakt door verwarmingstoestellen in huis, zonder aansluiting op een afvoer voor de rookgassen: oven of gasfornuis (3), petroleumkachel (12), toestel op butaangas (5) en tenslotte een barbecue of andere vorm van houtskoolvuur in huis (9). Er is in 2017 een opvallende stijging in het aantal ongevallen veroorzaakt door een petroleumkachel (van 2 naar 12). Ook het aantal ongevallen veroorzaakt door verplaatsbare toestellen op butaangas is gestegen (van 2 naar 5). Het is verontrustend dat juist in een jaar met een afname van het aantal ongevallen door CO-intoxicatie, er een toename is van ongevallen door dergelijke toestellen. Volgens het Antigifcentrum is alertheid aangewezen en belangrijk dat deze ongevallen verder worden opgevolgd omdat het mogelijk is dat zij een uiting zijn van energiearmoede, waarbij er gegrepen wordt naar goedkope en onveilige verwarmingsmethodes.

Kolenkachels zijn verantwoordelijk voor 22 (11%) van de ongevallen door toestellen in huis, terwijl slechts 1 tot 2% van de bevolking zich verwarmt met een kolenkachel. De gemiddelde leeftijd van de slachtoffers is jong: 52% van de 48 slachtoffers van een kolenkachel zijn jonger dan 50 jaar.

De laatste vier jaren werd ongeveer een kwart van de ongevallen veroorzaakt door een brand. In de loop van de registratieperiode zien wij dat er weinig verandering is in het aantal ongevallen door brand. Wil men de incidentie van CO-intoxicatie in de komende jaren verder doen dalen, dan zal er specifieke aandacht moeten uitgaan naar brandpreventie.

Negenentwintig (9%) ongevallen werden veroorzaakt door uitlaatgassen. Ook het aantal ongevallen door uitlaatgassen blijft ongeveer constant sinds het begin van de registratie in 1995. Het gaat hier zowel om pogingen tot zelfdoding door middel van de uitlaatgassen van een wagen als beroepsintoxicaties door toestellen op verbrandingsmotor. Dit soort ongevallen kan worden vermeden door "Zelfmoordpreventie" en "Veiligheid op het werk".

Sinds 2015 stelt het Antigifcentrum ook nieuwe oorzaken van CO-intoxicatie vast. Zo werden in 2015 een aantal pogingen tot zelfdoding geregistreerd door het laten branden van een open houtskoolvuurtje in een gesloten ruimte. Zowel in 2016 (2 ongevallen) als in 2017 (1 ongeval) werd deze methode opnieuw gebruikt.

Ook het in groep gebruiken van de waterpijp (shisha) was in 2015 een nieuwe oorzaak van CO-intoxicatie. Zowel in 2016 (twee ongevallen) als in 2017 (3 ongevallen, 6 slachtoffers) werden intoxicaties veroorzaakt door het roken van de waterpijp in een relatief kleine ruimte geregistreerd. Als de waterpijp wordt gerookt in bar of een café is de tabakswetgeving van toepassing. De naleving ervan wordt opgevolgd door de controledienst Tabak en Alcohol van de FOD Volksgezondheid.

3. De lokale overheden weten dat ze voor ondersteuning rond milieugezondheidskundige thema's bij de medisch milieukundigen van de Logo's terecht kunnen. Zij hebben het beschikbare sensibilisatiemateriaal gebundeld via de website www.gezondheidenmilieu.be (korter bereikbaar via www.koolstofmonoxide.be). In alle communicatie (zowel op eigen initiatief als op vraag) met betrekking tot binnenmilieu en gezondheid zal het Agentschap Zorg en Gezondheid en de medisch milieukundigen CO steeds vermelden. De medisch milieukundigen beantwoorden ook vragen en klachten in verband met deze materie. CO-preventie heeft een uitgesproken persoonsgebonden (gezondheidskundige) finaliteit waar binnen de bevoegdheden met betrekking tot huisvesting en leefmilieu nog steeds preventie-aandacht naar kan gaan.

Zo heeft het departement Omgeving informatie op haar website over gezond verwarmen: [www.veiligverwarmen](http://www.veiligverwarmen.be). Daarnaast zijn er ook een aantal verplichtingen voor centrale verwarmingstoestellen en premies voor het vervangen van oude, gevaarlijke toestellen. Voor informatie over deze verplichtingen, bestaande premies en het gebruik ervan verwijs ik naar mijn collega minister voor omgeving, Joke Schauvliege. Via de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor woningen (Vlaamse Wooncode) wordt er eveneens aandacht besteed aan een mogelijk risico op CO-vergiftiging. Voor meer informatie hierover verwijs ik naar mijn collega minister voor wonen, Liesbeth Homans. Het agentschap Zorg en Gezondheid heeft ook de mondelinge afspraak met Wonen Vlaanderen om voorafgaand nieuwe acties te overleggen en bij eventuele toekomstige initiatieven zeker in overleg te treden met andere betrokken actoren. Echter momenteel zijn er geen verdere initiatieven gepland.

Daarnaast heeft het Antigifcentrum uitgebreide informatie over CO op zijn website dat een groot aantal bezoekers kent, alsook brochures voor het algemene publiek en zorgverleners. Ook wordt er in de weerberichten steeds gewaarschuwd indien zich klimatologische omstandigheden voordoen die mogelijk gevaar inhouden voor CO-intoxicatie.